Kilenczedik évfolyam. 154-ik szám. Kolozsvártt, 1879. kedd julius 8

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . 16 frt.
Félévre . . . . 8 „
Negyedévre . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ minnennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak.
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Orpelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Volgler (Vallfisch gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau **Budapesten** Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. V. hirdetések felvételi irod. Budapesten Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Olvasóinkhoz!

Országszerte a magyar ipar támogatásának szüksége hangzik s bár az eszközök iránt még nincs tisztában a nemzet, az iránt egyetért a közvélemény, hogy a magyar társadalom van hivatva felemelni magához a nemzet ezen árváját.

Azonban üres szóval nem mentjük meg a hazát, a tett a nemzeti erő és akarat kifejezője. Nemzeti jövőnk nevében, melyhez mindnyájan oly erősen bizunk, a hazafiság nevében, melyet ajkunkon hordunk, tettre szólitjuk fel tehát a magyar társadalmat.

Szeged katastrofája, tüz, jég és más elemi csapások megközelitőleg sem pusztitnak el annyi nemzeti erőt, mint a hány milliója évenként vész a nemzetnek, hogy külföldről fedezi szükségleteit. A mig azonban az előbbieket nem, ezt a nagy elemi csapást a nemzeten áll megakadályozni. Megakadályozhatja pedig nem védegyletekkel, hanem ha megadja népének azon ismeretet és képességet, hogy a külföldihez hasonló iparczikkeket tudjon késziteni.

E nagy czél felé törekszik az „erdélyrészi iparfejlesztő egylet“ s hogy ez férfiasan komoly szándéka, bizonysága, hogy rövid fennállása óta a társadalom és állam által nyujtott szük segélylyel egy egészen uj iparág meghonositására a h-hunya-[illegible]

— Oly csekély, — egy pár forint évenkén — mit az egylet tagjaitól kér, de ha nyelvvel birna, mely minden lélek szive mélyéig hat, a gondviselés által is iparra teremtett e szép kis országban csodákat tehetne a nemzet áldozatkészségével.

Nem magunknak, a hazának kérünk s nincs jövője a nemzetnek, a mely önmaga iránt áldozatra képtelen.

—

Az „erdélyrészi iparfejlesztő egylet“ részére szerkesztőségünk elfogadja az aláirásokat. Tagsági dij évi 2 frt. Alapitótagság 50 frt.

Az osztrák választási mozgalom jellemzéséhez.

(Sr.) Az osztrák választási mozgalom eddigi eredménye mélyen megrendité az osztrák „alkotmányhivek“ önbizalmát és annyira elveszték lélekjelenlétüket, hogy most már az alkotmány felfordulásáról, reactióról, Andrássy bukásáról, a „szláv aeraról“ beszélnek, csak azért, mert többségük az osztrák parlamentben megingott. Van politikai tapintat-hiány, kishitüség és önvád, ép ugy, mint komoly, hazafias aggodalom ebben a jajveszékelésben és sokkal közelebbi összeköttetésben állunk, nemcsak Ausztriával, mint állammal; de az osztrák pártokkal is, a delegationalis intézménynél fogva, hogysem ér-[illegible]

bárki a „112“, vagy a stiriai programmot, határozottan a kormány elleni bizalmatlanság volt abban kifejezve. A párt maga pedig nem szervezkedett — a közönség visszhangra nem talált, nem csoda tehát, ha még az Andrássy elleni kifakadások és az általános takarékossági politikában culmináló programmok sem hóditottak.

De közbejött még egy harmadik körülmény is. Maguk az alkotmányhivek bocsátkoztak a télen alkudozásba a csehekkel. Kezdték a cseh universitás felállitását, a nemzetiségeknek adandó méltányos engedményeket kilátásba helyezni. És ha a kormány meg nem előzi őket, bizonyára megköték vala, talán épen az alkotmányra veszedelmes feltételek alatt a pactumot a csehekkel; de biz a kormány sem engedte olyan könnyen a hatalmat kicsikartatni kezéből, ha nem is a közjogi alap rovására, de bizonyára kedvezmények kilátásba helyezésével, a csehek és conservativ urak pártfogását nyeré meg és igy az osztrák németek felidézték azon három tényezőt, mely a mostani osztrák választásoknál uj szerepet játszott, de ugy jártak velök, mint Faust az ördöggel; nem birtak velök, és az, mi a kormány ellen volt intézve, annak javára vált.

Kérdés — és ez a kérdés érdekel minket leginkább — hogy a kormány hogy fogja ezt felhasználni? Itt kezdődik a jóslatok hazája. Némelyek [illegible]

De még ezt a „kéz“ változást sem kell bizonyosnak venni. Mert a többség még mindig a német elem hegemoniáját biztosithatja és mi egyáltaljában nem kivánjuk, hogy ez megtörténjék; de azt saját érdekében levőnek tartjuk, hogy a mostani leczkéből tanuljon — kormányt támogatni és mérsékelten politizálni!

A marosvásárhely-jassyi vasut

épitési viszonyai és valószinü épitési költségeinek megállapitása.

Mielőtt ezen vonal épitési költségeinek kifejtésébe bocsátkoznánk, határozottan ki kell jelentenünk, — miszerint annak alapját korántsem képezi valami részletesen tanulmányozott terv és költségvetés, hanem, hogy az pusztán jó és megbizható földrajzi térképek nyomán és a mai tapasztalatok alapján meghatározott épitési árak alapul vetése mellett, — a terep ismerete segélyével állittatott össze.

Miután azonban ezen tanulmány fő és kizárólagos, bevezetésünkben bevallott czélja, ugy az irányadó kormánykörök, a törvényhozó testületek, valamint a végeredményekben anyagilag érdekelt közvélemény figyelmét ezen délkeleti csatlakozásunk módozatára felhivni, hogy ez által meggyőződésünk szerint a mármaros-szigeth-szucsaval összeköttetés lidércznyomásától azokat felmentsük, [illegible]

Közelebbi megismertetésére ezen vonalnak, azon völgyek emelkedési viszonyait fogjuk itt felsorolni, s melyekben az haladni fog, ezen völgyemelkedéseknek alapul vétele mellett bizton következtethető, hogy ezon vasut épitési emelkedései nagyon csekély mérvben, — vagy épen nem — fogják átlépni ezen völgyek emelkedési viszonyait.

A marosvásárhely-jassyi vonal, Marosvásárhelyből kiindulva, mintegy 65 kilométer hosszban váltakozva a 3‰—4‰ emelkedéssel a Maros völgyében egész Gyergyó-Topliczáig volna vezethető, innen Orotván keresztül csekély kifejtéssel 29 kilométer hosszban 9—13‰ emelkedéssel elérhetné a Salotka patak mentén az 1032 méter magas Uj-havast, ezt alaguttal vagy esetleg még a nélkül is átlépve, a Putna patak völgyében ismét csekély kifejtéssel 10‰ eséssel leszállana a Borszék patak völgyébe, — melylyel haladva az Aranyos Beszterce mentén a Kárpátok románországi dombos kifutó ágait csekély esés és emelkedéssel átszelve — Románnál végleg átmenne az oláh fensikba.

Látható ezekből tehát, hogy mig a Sziget-Szucsavai vonal kénytelen Strimtuvánál az 1611 méter magas Stiol alatt átkelni, addig a Marosvásárhely-Jassyi vonal 600 méterrel alacsonyabb vizválasztón halad át: mig amaz csak négy vagy öt mértföld hosszu 25‰ emelkedéssel biró vonal által közelitheti meg a vizválasztót, addig ez [illegible]

[illegible] tással keresztülvitt gondolat. Az újdonságot Ajtai Albert ültette át francziából magyarra, még pedig jó, magyaros nyelvezettel. Az előadás és rendézés, rekintve, hogy premiére volt, kitünőnek nevezhető; az új diszlet is megtette a hatást. Az egyes szereplők közül Halmainé (la débutante) és Krasznainé (Capitaine asszony) kifejező, gondos és élénk játékukkal tökéletesen megütötték a mértéket; kivált Krasznainé pompásan szinezett anélkül, hogy a discretio határán tul lépett volna. Szombathelyi Lamberthierben ismét kitünő alakot vitt szinpadra, csak az utolsó felvonásban tévesztette el az alapszint, amennyiben az üres feszengés és fontoskodás helyett, — amit itt kellene produkálnia, — az affektálás kiállhatatlan hangját alkalmazta, még pedig oly merevséggel s olyan arczczal, mintha Lamberthier a feszengést, a fontoskodást, tudva annak üres nevetségességét, czélzatosan erőszakolná magára. Pedig ez a felfogás kétségtelenül helytelen. Gyenes ❘a polgármester-szinigazgató alakját jól eltalálta, nő meg a szerep is eltalálta őt. Bokodi (Escarbonnier), Gabányi (Morasquin) és Krasznai (Biscara) hasonlókép sikerült alakokat mutattak be, valamint Máté Róza, Temesváriné, Pécsi Mari és Borbélyiné is jól betanulták az atyjuk sipjára commandirozott leányok szerepét. Az ujdonságot ma ismétlik.

— **Eljegyzés**. Bánffy-Hunyadon Sámi Bandi vasúti hivatalnok, Sámi László tanár fia, pénteken (jul. 4.) tartotta kézfogóját a szép Varju Camilla kisasszonynyal. Az eljegyzés családias ünnepélyén jelen volt Kolozsvárról Sámi Lászlóné is, mint örömanya, továbbá Gyarmathy Zsigmond és neje, Sámi Béla stb.

— **Kolozsvár** és Nagy-Várad szinügyi szövetkezésének fölújitása mellett emel szót Kolozsvári álnév alatt valaki a „Bihar“ czimü nagyváradi lap legközelebbi számában. Annak idejében mi voltunk a szövetkezés létesitésekor annak a legmelegebb szószólói; s midőn a szövetkezést valami végére mehetetlen bölcsesség felbontotta: ismét a Kelet sietett legelőször kifejezni e szakitás fölötti rosszalását. E meggyőződésünket a szövetség felbontása óta tapasztalt következmények sokszorosan megerősitették; most is erős a hitünk, hogy ily szövetkezés nélkül a kolozsvári szinház a legjobb vezetés mellett is elviselhetetlen deficitekkel fog küzdeni s e küzdelemben előbb-utóbb, de bizonyosan el fog bukni, egyszerüen azért, mert a ki Kolozsvár viszonyait ismeri, tudhatja, hogy egy 25—26 ezer lakóságu s a hozzája még gazdagnak sem igen nevezhető város nyári és téli saisont nem képes elbirni. Nagy-Váradon, másfelől, tudvaleveleg nem levén télben szinészet, lakóssága és vagyoni viszonyaira nézve pedig egyenlő lévén Kolozsvárral: egy jól szervezett kolozsvári társulat jó vezetés mellett lehetetlen, hogy fenn ne tudja tartani magát. — Az p. o. hogy az első kisérlet ezelőtt három évvel nem ütött ki olyan brilliánsul, mint a vérmes számitás remélte, mit sem bizonyit a szövetkezés ellen. Minden kezdet nehézséggel jár s a kolozsvári társulatnak annak idejében még nem csekély előitélettel, hogy ne mondjuk ellenszenvvel kellett küzdenie, mert hisz a nagyváradi közönség már évek óta megszokta volt a debreczeni szintársulatot, az ott ugyszólva gyökeret vert

[illegible] tudomásulag szinházunk kiadásai havonkint 5000 frton felül veszik igénybe a pénztárt. Ilyen körülmények között mi részünkről újólag csatlakozunk a nagyváradi szövetkezést pártolókhoz s felhivjuk az intéző körök figyelmét e szövetkezést ha lehet már a jövő évben felújitni. Nem hiszszük, nem merjük hinni, hogy Kolozsvártt valaha a nyári szinidény, a téli mellett és után, a leggenialisabb vezetés mellett is, fenn tudja magát tartani; ellenben arról meg vagyunk győződve, hogy a nyári idény rontja a télit is, másfelől pedig, hogy Nagy-Váradon, a mint eddig magán vállalkozók által vezetett társulatok mindég kijöttek: egy sokkal kitünőebben szervezett és vezetett országos intézet társulata bizonynyára reussirozna.

— **A Déván eddig megjelent** „Hunyad“-nak utolsó száma jelent meg tegnapelőtt s pártolás-hiány miatt megszünt létezni.

— **Új könyvek**. Megjelentek épen most a következő ujabb figyelemreméltó müvek: Antibarbarus. Az idegenszerü s egyéb hibás szavaknak és szerkezeteknek betürendes jegyzéke a megfelelő helyesek kitételével, egyszersmind a magyar nyelv főbb nehézségeinek magyarázata. Irta Simonyi Zsigmond, a k. t. tag és egy. h. tanár.“ Ennek a minden magyarul iró és tanitóra nézve annyira szükséges sőt nélkülözhetetlen kézikönyvnek az ára 50 kr. — A Havi Szemlé-ből, a Bodnár Zs. szerkesztette folyóiratból megjelent a juliusbavi füzet. Ára 80 kr. E füzet tartalomjegyzékéből kiemeljük: A méltóságos ur. Rajz Tolnai Lajostól. Két életrajz: a Vitéz Jánosé és a Révai Miklósé. Utak és utazások a régi Rómában Weisz Bélától, stb. — A budapesti kereskedelmi akademia évi jelentése az 1878—79. tanév végén. — Az új magyar erdőtörvény. (1879. XXXI. tczikk.) Ára 50 kr.

— **Hamza Miska** nagyváradi népzenész zenekarával hétfőn érkezik Kolovsvárra s ugyanazon este a „Grand café“-ban fog zeneestélyt tartani. Hamza Miskának egészen új programmja van a legujabb és legszebb népdalokból, tánczdarabokból és más zenemüvekből, melyeknek nagyobb része ismeretlen a kolozsvári közönség előtt, a többek között be fogja mutatni ezuttal Hamza Miska saját szerzeményét, az Irén-csárdást; a kik ismerik, nagyon dicsérik a compositiót, melyet szerző Berkovics Irénnek, dr. Berkovics egyik legtekintélyesebb nagyváradi orvos szép leányának ajánlva ki is adott.

— **Baloghné**, szinházunknak volt kitünő népszinműénekesnője a napokban Tordán vendégszerepelt; föllépteit mindig a legnagyobb óvatiókkal, virág-csokor- és koszoruözönnel fogadta a tordai közönség. Baloghné asszony pár napi pihenés után, tegnap (szombaton) Bánffy-Hunyadra utazott, hol négyszer fog föllépni. Innen Nagy-Váradra fog menni a püspöki fürdőbe.

— **Lépfene és egér-pusztitás**. Köszvényes-Remetéről (Maros-Tordamegye) irják lapunknak, hogy ott lépfene miatt eddigelő 38 marha pusztult el a napokban és hogy a millió számra megjelent egerek a gabonát is tönkre tették. A megyei hatóságnak ezekről jelentés tétetvén, óvó rendszabályokról gondoskodva van.

[illegible] R. képviselőnek, ki elhatározta, hogy megfigyeli a nomes bankárt. A bárónak szokása volt, mikor játszott, a bankócsomót mindig maga elé, s erre a dohány tárczáját tenni. E tárczán volt egy tükörfényesre csiszolt aczéllap, a báró előbetüinek monogrammjával. — E tárcza fölött osztotta a kártyát. — R. figyelt, s egy társával észrevették, hogy a báró minden kártyát meglát a monográmm tükör lapján, s igy tájékozva magát könnyedén nyer. Nehány nap mulva ő, R. is leült vele kártyázni, elhatározta, hogy megbünteti a báróban a bankárt. Játék közben azt mondja R., „ugyan kérlek, adj egy czigarettet!“ A báró meghökkent egy pillanatra, de átnyujtja dohánytárczáját. Játszanak tovább — R. csinálja a czigarettet, eltép nehány papirt, s figyelemmel kiséri a bárót, ki olyan mintha tüzön ülne. — R. társa egy honvédfőtiszt, ki a korpirságot együtt födözte föl R-rel, szintén késztt magának egy czigarettet s ép oly sokáig tartja magánál a tárczát, mint R. Sőt biztatja a körülállókat, hogy „nagyon jó dohány, gyujtsanak rá.“ Azok elfogadják a kinálást s igy lőn, hogy a tárcza már egy félórája, hogy nem volt gazdájánál. Ezalatt pedig folyt a játék, s pedig kétszeres dühvel, mert a bankár ez egyetlen alkalommal csodálatos módon, de folyton veszitett. D. bárón látszott az óriási kin, mit e jelenet alatt kiállott. Homlokáról csorgott a veriték, s alig tudta leküzdeni, könnyen érthető, nagy izgatottságát. R. és beavatott társa pedig figyeltek folyton. Végre D. báró idegesen fölugrik R.-hez, s a legnagyobb indulat hangján ordit rá: no vissza fogjátok-e már [valahára adni azt a tárczát?!“ — R. válaszolni készül. de hirtelen okosabbat gondol. s szeme közzé vágja bárónak az egész csomó kártyát. Ez adott okot a kihivásra, s ez alkalomból nyilvánitották párbajképtelennek D urat.

— **A vegetarianusok** nagy gyülést tartottak mult hó 30-án Eisenachban. 20 ur és 6 nő vett részt. Inditványaik közt sok extravagans eszme is felmerült, igy egy frankfurti azt ajánlotta, hogy az emberi ruhából minden állati részt el kell távolitani, álljon az gummiból, érczből, szalmából, fagyapjuból stb. A banquett étlapja: növényleves, karalábé burgonyával, omelette, káposzta vajas sauce-al s sült burgonya, flammerin (?) vanillia saulce-al compost, saláta, torta, gyümölcs, vaj, sajt és korpakenyér.

— **A velenczei** doge-palota egy részét most bontották le. A nagyszerü épületnek egész észak-nyugati része leomlással fenyegette a járókelőket. Az ivezetek, oszlopok elkorhadt állapotban voltak, ugy, hogy az egész épületet ki kell javitani.

— **Elárult** erőditési tervek. Multkor nagy port vert a tyroli lapokban, hogy egy tiszt Déltyrol erőditéseinek tervét az olasz kormánynak elárulta. Most azonban kisült, hogy e tiszt, kit különben nyomozólevéllel üldöznek, Trientben lakott, mig az erőditéseket fölemelték; de különben is az olasz kormánynak senkinek sem kell drága pénzt fizetni a tervek megszerzéseért, mert az erőditéseket mindenki láthatja közelről. A tiszt elpacsékolta magán vagyonát, s nem árulása miatt, hanem hitelezői elől szökött meg.

— **Az állatkinzás ellen**. Hogy menynyire kimélik a nagy Angliában az állatokat, mu-

[illegible] ugy hangzik, mintha parancs akarna lenni.“ — „De barátom, mikor én a zenekart igazgattam Bulliernél, hova ön is szokott látogatni, s ha ön valami csinos lánynyal egész élvezettel járta a keringőt, s azt ismételni akarta, vonakodtam-e én?“ — „De“ — „De az egyre megy, mindenki a maga mesterségéken; én rendelkezésére bocsátottam önnek vonómat. — Igaz, önnek nincs vonója, de van tolla. . . .“ Ez az érv a minisztert is meggyőzte, s a Desblans által kért állást megadta a zenésznek.

— **Merénylet** a belga király ellen. Brüszszelből jelentik, hogy a rendőrség a laekeni templom ajtajáról egy plakatumot tépettle, mely a királyt halállal fenyegeti, ha az elemi oktatásról szóló törvényjavaslatot szentesiti.

— **Sarah Bernhardt Amerikába megy**. A párisi „Theatre Francais“ hirneves müvésznője, Sarah Bernhardt, kiért a párisiak anynyira rajongnak, s ki jelenleg Londonban vendégszerepel a Her Majesty szinházba, — egy Londonból érkezett távirat szerint — két évre szerződött Amerikába, hova még folyó évi november hóban szándékozik kiutazni. Két millió frankot kap és utazási költségei is megtérittetnek

CSARNOK.

Kozák fogás.

Egy kozák nem régiben betért Bakareski faluba s megállt egy „kretschma“ (korcsma) előtt, leszállt lováról s nem kis mennyiségü sprituosumoat adatott magának s azután nyugodtan készült ismét félülni lovára. A korcsmáros azonban még oda érkezett, hogy feledékenységére figyelmeztesse őt. Kozákunk sohajtva huz ki zsebéből egy irtóztató piszkos pénztárczát s épen bele akar nyulni, midőn lova, mintha villám sujtotta volna le, összerogy alatta. A kozák egészen kétségbe van esve; minden lehetőt elpróbál, hogy az állatot talpra állitsa, gyönge, hizelgő neveket ad neki, szólitja — mind hasztalan. A ló mereven, mozdulatlanul fekszik ott — nem él többé. A körülállók látva, hogy a ló a kozák sajátja, kire nézve egy ily nagy veszteség természetesen roppant keserves csapás, egész meghatottsággat nézik e jelenetet s egy percz alatt gyüjtés rendeztetik számára, hogy legalább e kis egybegyüjtött összegecske által némileg enyhitsék a pusztak fiának mély keservét. A korcsmáros is részéről hozzájárul az adakozáshoz s még egyszer jól megvendégeli őt étellel, itallal. A kozák végreönmegadással lecsatolja nyergét a lóról, dzsidájával együtt hátára veszi, még egy utolsó gyöngéd pillantást vet hü állatkájára s útnak indul.

Ezer lépésnyi távolban még egyszer megáll — egy éles fütytyentés hangzik át a korcsmához. S oh csoda! A ló megérti a jelt, rögtön lábra áll ismét s örvendező nyeritéssel, nyilsebesen száguld gazdája után; a másik perczben már hátán ül a kozák s egy kézmozdulattal bucsut int az egybegyülteknek, köszönetül szives részvétükért.

* * *

A fiatal amerikai missek hangosan kiáltnak egy olyan törvény után, mely megakadályozza a nyilvánosság némely vállalkozóit, egé-

[illegible]

Feladatott **Budapesten** jul. 6. 2 ó. 30 p. éjjel.
Érkezett Kolozsvárra jul. 6. 2 ó. 38 p. éjjel.

Br. Wenckheim miniszter halála minden perczben várható.

Távirati tudósitás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzeteiről julius 4.

Gabona		Faj	Ára 100 klg tól frt	tól kr	ig frt	ig kr
Buza		bánsági	8	85	9	3
		tiszavidéki	9	15	9	9
		pestvidéki	8	75	9	15
		fehérmegyei	8	80	9	30
		bácskai	–			
Rozs		magyar	5	50	5	8.
Árpa		takarmány	5		5	2.
		maláta	5	75	6	80
Zab		magyar	5	55	5	75
Tengeri		bánsági	5	10	5	15
		másnemü	5	05	5	16
Repcze		káposzta	—	—		—
		bánsági	-	-	-	-
Köles		magyar	5	—	5	2
Szokvány (Usance)	buza	tavaszra szállitandó	9	95	10	—
	„	Szept.—Oktre szállitan.	9	92	9	97
	rozs	tavaszra szállitandó	–	–	–	–
	teng.	Májusra—junira szállit.	5	15	5	20
	repcz.	káposzta Aug. Szept. szál.	12	6/8	12	6/8
	„	bánsági Jul. Aug. szállit	12	1/8	12	6/8
szesz	(ny.)	100 liter százalékként.	27	1/4	27	1/2

Érték- és váltófolyam.

1879. julius 4.

Magyar aranyjáradék	93 90.
„ kincstári utalv. 1 kibocsát .	—.—.
„ „ „ 2 „ . .	—.—.
„ keleti-vasut elsőbbség 2 „ . .	83.50.
„ „ állami kötvény 1876 év .	74.50.
„ vasuti kölcsön	110 25.
„ földtehermentesitési kötvény . .	86. –.
temesi „ „ . .	83 75.
erdélyi „ „ . .	83 50.
horv. slavon „ „ . .	85 50.
magy. szőlődézma váltság „ . .	88.25.
Oszt. egységes államadósság papirban .	66 95.
„ „ „ ezüstben .	68.60.
„ aranyjáradék	78 20.
1860. államsorsjegy	126.50.
Oszt. nemzeti bank részvény . . .	819.—.
„ hitelrészvény	267.—.
magyar. hitelbank	254.50.
Ezüst	—.—.
Cs. k. arany	5 49.
Napoleond'or	9.21½.
Német birod. mark	56 90.
London	116.—.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

Keleti rózsatej-kivonat neve egy eddig legjobbnak bizonyult börápoló szernek, mely ősrégi rendelvény szerint készitve, megbecsülhetlen készitményt képez, a melyet a legtöbb keleti hölgy ma is legjobb sikerrel használ szeplő, börhimlő, höpörs, börfolt stb. ellen. A központi raktár van Paternosz J. illatszerészuél Bécsben, I. Spiegelgasse 8.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

legeljük, úgy azokat könnyü, közép nehézségü és végre nehéz hegyi vonalaknak jelezhetjük.

Ma, midőn az épitési árak az 1870—1874. évi épitési idény árainál mintegy 30 százalékkal alacsonyabbak, az utóbbi években végrehajtott vasuti épitkezések tapasztalatai nyomán a könynyü vonal épitési költségeit kilométerenkint 54,000, a középnehézségüét 80,000 és a nehéz hegyi vonalét 95,000 frtban vehetjük fel.

A vonal épitési nehézségei szerint a következő szakaszokra oszlik fel.

a Marosvásárhely-Ratosnya 62 kilométer hosszu könnyü, a Ratosnya-Orotva 52 kilométer hosszu nehéz, Orotva-Pressekár (határ) 56 kilométer hosszú nehéz hegyi, a Pressekár-Pojana-Kapsi 42 kilométer hosszu nehéz hegyi, a P.-Kapsi-Roman 38 kilométer hosszu könnyü és végül a roman-jassyi 60 kilométer hosszu könnyü szakaszra.

A fentebb felvett árak mellett azok épitési költsége a következőkép alakul:

a m.-vásárhely-ratosnyai 62 kilométer hosszu szakasz kilométerenként 54,000 frtba számitva, kerül 3,348,000 ft

a ratosnya-orotvai 52 kilométer hosszú szakasz kilométerenként 80,000 frtba számitva, kerül . . . . . 4.160,000 frt

az orotva-preszekár-p.-kapsi 98 kilométer hosszu szakasz kilométerenként 95,000 frtba számitva, kerül 9.310,000 frtba

és végre a p.-kapsi-román-jassyi 98 kilométer hosszú szakasz kilométerenként 54.000 frtba számitva, kerül 5.292.000 frtba.

Ehhez számitva még, a vizválasztón az Ujhavas hegylánczban előállitandó alagút által idézhető esetleges több költségek czimén még mintegy . . . . . 890,000 frtot.

úgy a maros-vásárhely-tölgyes-szoros-piatra-románjassyi vasut tényleges épitési összköltsége legfeljebb mintegy: 23.000,000 osztrák értékü frtot fog kitenni.

A forgalmi eszközök, úgymint mozdony, személy- és teherkocsik, hóekék stb. egyáltalában a mozgó anyagok beszerzésére, az utóbbi vasutépitési periodus tapasztalatai nyomán bátran felvehetünk kilométerenkint 8000 frt összeget. A mi mérföldenkint 90,000 frtnyi beruházásnak felelne meg.

Tekintve, hogy legtöbb hazai vasutunk e czimen mérföldenkint csak 40,000 frttal dótláltatott, a mi a későbbi tapasztalatok szerint kevésnek bizonyult ugyan be, de tekintve a forgalmi eszközök időközben tetemesen csökkent beszerzési árát, a fentebb felvett összeg tökéletesen megfelelőnek mutatkozik.

A forgalmi eszközök beszerzési czimén összesen tehát 8000 frt × 310 = 2.480,000 frt lesz számitandó.

Ezen összeget a 23.900,000 frt épitési összeghez csatolva a m.-vásárhely-jassyi vasut épitése és felszerelése ténylegesen mintegy 25.480,000 frtba fog kerülni.

Hogy azonban ezen vonal valószinü jövedelmezőségének kutatásába ereszkedhessünk, ezen tényleges épitési tőkéhez hozzá kell számitatunk még, annak beszerzési költségeit és az épités alatt felfolyó időközi kamatokat is.

A mai pénzügyi viszonyok figyelmébe vétele mellett a czimletek kibocsájtásának árfolyamát 100 frt után csak hetvenőt forintba vesszük fel. Ezen kibocsájtási árfolyam mellett a 25.480,000 frtnyi tényleges költség kereken 34.000,000 frtnyi névleges értéknek fog megfelelni.

Az épitési idény valószinüleg három évet vévén igénybe, az épitési idő tartamának fele, azaz másfél év után lesznek időközi kamatok számitandók.

A névleges érték másfélévi 5% kamatja 2.550,000 frtot teszen ki, a mit hozzászámitva a fentebb kiszámitott 34.000,000 frthoz, a marosvásárhely-tölgyesszoros-román-jassyi vasut valószinü összköltsége kereken: 36.600,000 frtot fog kitenni. Miért is ezen vasut alantabb kifejtendő s előrelátható jövedelmezőségének kiszámitásánál ezen összeget fogjuk alapúl felvenni.

Ennek ellenében a szigeth-szucsavai vasut épitési költségei, tekintetbe véve annak 25‰ emelkedését és rendkivüli nehéz épitési viszonyait, a kiadásokat kilométerenként átlag legalább 95,000 frtnyi összegben véve fel, 120 kilométer után 30.400,000 forintot tesznek ki.

Forgalmi eszközökre hasonlóan 2,500,000 forintot vévén fel, ezen utóbbi vasut épitésének és felszerelésének tényleges költsége, mintegy 32.900,000 frt kereken 33 000,000 frtban lenne felvehető.

A pénzbeszerzést hasonlóan, mint marosvásárhely-jassyi vonalnál 78 frt árfolyammal hozva számitásba, a fentebbi tőke névlegértéke: 41.250,000 frt volna.

Ehez számitva még három évi épitési idő után a másfél évi 5% időközi kamatokat 2.062,500 forintban, a szigeth-szucsavai vasut épitése és felszerelése legalább 43.312,000 frtba kerülne.

— **Károlyi Alajos gr. londoni nagykövet** ujra toasztot mondott és pedig a német jótékony egylet javára jul. 1-én tartott ebéden, melyen elnökölt. A nagykövet következőleg köszöntötte fel Vilmos császárt: „Meg vagyok győződve, hogy e felköszöntő a legélénkebb visszhangot kelti minden jelenlevő keblében. Számos éven át volt szerencsém Berlinben működni s ezzel azon irigylendő alkalomra tettem szert, hogy pontosan megismerjem mindazt a kitűnő tulajdonságot, melyek a nemes és nagy fejedelem szivét ékesitik. Boldognak és büszkének mondom magamat, hogy nyilvánosan kifejezést adhatok Vilmos császár iránti tiszteletem érzetének s személyes hálámat elmondhatom ama rendkivüli jóságért, a melyet irántam az eseményekben gazdag utolsó husz év idején tanusitott. (Ez időbe esnek az 1866-iki események is.) Szivem mélyéből ajánlom tehát, üritsük poharunkat Vilmos császárért.“ E felköszöntést **Münster** gróf német nagykövet ekkép viszonozta: „Köszönöm a lelkesült fogadtatást, melyben a toaszt részesült; ez nem lepett meg, mert ismerem mindnyájunk szeretetét és tiszteletét a nemes német császár iránt. De különösen kellemes volt reám, hogy a toasztot Károlyi gróf mondá, ki nemcsak személyes barátom, hanem császárom és hazámnak is barátja. Hazáját igen nehéz időkben képviselte Németországban s hozzájárult ahhoz, hogy ama jó viszonyokat létrehozza, melyek nemcsak ő reájok hasznosak, hanem az egész világ békéjére is üdvösek. Felköszöntőt akarok tehát mondani, mely bizonyára jól fog fogadtatni és pedig az osztrák császárra s a többi uralkodókra, kik védői ez egyletnek.“

— **Tanügyi miniszteri rendelet.** Tapasztaltatván, hogy az elemi tanitóképezdét végzett s elemi tanitói oklevelet nyert tanitó- és tanitónőjelöltek közül sokan olyanok is be akarnak lépni a polgári tanitó- vagy tanitónői képezdébe, kiknek erre sem elég tehetségök, sem képességök nincs: a közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a polgári tanitó- vagy tanitónőképezdékbe ezentul csak kiváló tehetségü és jól készült egyének vehetők fel, — s egyuttal megengedte, hogy szükség esetében a jelöltek fölvételi vizsgálat alá vétethessenek.

— **Az osztrák** parlamenti választások eddigi eredménye a választási hirek szerint következőleg oszlik meg és pedig a **liberalisokra** nézve: a vidéki választókerületekben megválasztatott 35 képviselő (ezelőtt 53); a városokban 71 (76); a kereskedelmi kamarákban 12 (12); a nagybirtokosság részéről 18 (28); a **feudalisok**, clericálisok és nemzetiségiekre nézve: a vidéki vagy falusi kerületekben 86 (ezelőtt 68); a városokban 33 (28); a keresk. kamarák sem most, sem ezelőtt nem választottak ily fajta képviselőket, a nagybirtokosság részéről 11 (1).

A kerületekben, melyekben eddig megejtettek a választások, meg van választva 136 liberális (ezelőtt 169 volt) és 130 clericál-feudális (ezelőtt csak 97 volt).

Lapszemle.

A „Pesti Napló“ azt kérdi a rendjel közös ügy, vagy nem? A kiegyezési törvények sehol sem nevezik közösügynek. Adományoztatik a magyar minisztertanács határozata folytán: a király személye körüli miniszter ellenjegyzése mellett. Tehát a rendjel nem közösügy. De vajjan van-e magyar rendjel? Azt mondják, hogy a szent István keresztje magyar, a Lipót-rend osztrák, a vaskorona olasz, az aranygyapju habsburgi, a többi rendjelek és érmek, katonai és polgári kitüntetések a korona kegyadományai. Ha van magyar rendjel, azt az osztrák vagy a közös miniszterium ellenjegyzésével adományozni nem lehet, ha pedig nincs, akkor mi jogon terjeszti fel a magyar kormány p. a vaskoronát vagy a Lipót-rendet mint Magyarország körül szerzett érdemek jutalmát ő Felségének jóváhagyásra, hogy kiadassék? A praxisban, ugy látszik, a rendjelek közösek s mint fejedelmi ajándék a gyakorlat szerint fejedelmi jogon adatnak. Ezen amabilis confusió ellen semmi kifogásunk nem lenne, ha káros nem volna Magyarországra nézve. Áll pedig a kár abban, hogy itthon és külföldön mindenki és méltán összes rendjeleinket osztrák kitüntetésnek tekinti, magyarnak nem, soha semmi körülmények között. Tehát ki rendjelre vágyik, Ausztriának iparkodik szolgálatokat tenni, nem Magyarországnak s Bécsbe fordul kérésével és hálálkodásával, nem Budapestre. Ne tessék ezen hiuságos észrevételt kicsibe venni, mert a rendjeleknek is megvan a maguk rendeltetése. Például: a szegedi árviz körül francziák, angolok és németek, de mások is érdemeket szereztek Magyarország körül, mivel jutalmazza ezeket Magyarország?

Az „**Ellenőr**“ szerint ama bécsi lapokat, melyek hangadóknak szidatják magukat, már alig lehet komolyan venni. A sensatió utáni ásitozás uralkodik lelkükön és gondolatainkon. Ördögöt vázol az egyik a falra; sietve jön a másik és kezdi betölteni a körvonalakat. Harmadnap elkiáltja magát az első: „Lám, mondottuk tegnap, hogy ördög van a falon, de a mit tegnap csak gyanitottunk, az ma tényként áll előttünk.“ Egy hétig aztán eliszonyodnak a maguk pingálta ördögön, hogy a másik héten hirtelenül eltüntessék, mi természetesen megint sensátiót okoz. E hetet aztán azza töltik, hogy olvasóiknak fejükbe beszélje mindegyik, miszerint csak az ő érdeme, hogy az a veszedelmes ördög el nem vitte az egész országot. Ma a „N. fr. Presse“ kigyót-békát kiált a közelgő reactióra. Mi oka van reá? Az, hogy a csehek békülni kezdenek, készeknek mutatkoznak a birodalmi tanácsba belépni. S kik azok, a kik a reactió rémhirét merik országgá-világgá kiáltani? Ugyanazok, kik nemcsak fraternizáltak, de szövetkeztek is a „fortschrittler“-ekkel, ama fractióval, mely valósággal képviseli a reactiót, még pedig a reactiót a szélsőségekig. Az eszmezavar Ausztriában ma nagyobb, mint volt valaha. A kormány magának, mintegy ad personam nagyon könnyen teremthetett volna pártot. De azok közt, kiket e czélra protegálnia kellett volna, vannak többen-kevesebben, a kik a delegátio választási módozatát szeretnék megmásitani. Legujabb esti lapját a „N. fr. Pr.“ e szavakkal kezdi: „Daczára a feudálisokkal való egyezkedésnek, e perczben gróf Taaffe környezetében az alkotmányhű áramlat megint az erősebbik.“ — A falra festett ördög megtette már kötelességét a választási napokon s kezdik megint szokott módon eltüntetni? . . Mindegy! Reméljük, hogy a lajtán tul a bécsi „hangadó“ lapok mesterségét ugy ismerik, mint nálunk, és nézik annyi közönynyel is, mint mi.

A „**Hon**“ irja: Bizonyosnak tartja nálunk, sőt hirdeti a Lajthán-tul is az ellenzék, hogy az osztrák kormányt **reactionarius** és **szláv** irányban terelik a választások; a mi bizony abból a tényből, hogy 36 helyet az „alkotmányhivek“ vesztettek, még egyátalában nem következtethető; de még merészebb a következtetés e **feltevésből** Andrássy és a külpolitika állásának megváltoztatására jósolni. Mert ha az ellenzék valamit dogmaképen, évek óta hirdetett, az Andrássy ellen emelt azon vád volt, hogy „szláv“ politikát folytat: ma is egy lap, mely vizsgálja Andrássy 8 évi működését, tagadja, hogy hazájának „szolgált volna“; nem látja, hogy a **legfőbb** diplomatiai állások magyar kezekben vannak, hogy a Magyarország iránti részvétben a diplomatiai kar adta a tonust, hogy a dualismust a diplomaták védik, hogy békénket megőrizte anélkül, hogy érdekelnket veszélyeztette volna; sőt 8 év előtti elszigeteltségünk helyett, Európa erős és tettekben nyilvánuló solidaritása támogatja monarchiánkat, a rettegett keleti kérdésnek, Oroszország visszanyomásával való megoldásában; mindezt emlitett lap nem látja, Andrássyban csak haszonleső, hiu, hazáját tönkretevő udvaronczot lát az az ember, az a lap, mely a semminek vett 8 évi szolgálatot, 4 évig dicsőité; ismételjük: ez a lap ma is szláv politikával, Oroszország erősbitésére vádolja Andrássyt. De ha igy van a dolog, akkor miért féltik Andrásayt a belső szláv politikai tényezők erősbülésétől?

A muszka forradalmi kormány.

Az ostromállapot által szült viszonyok és még inkább az ugynevezett „házmester-törvény“ által felidézett rémitő költségek folytán sok pétervári polgár és háztulajdonos elhagyja a fővárost és egy része az országból kivándorolni készül. A kivándorlók házaikat valóban nevetséges csekély árakon akarják eladni, de a potom árak daczára sem találkozik vevő.

De nemcsak az ostromállapot és a házmester-törvény, hanem még sokkal inkább a forradalmi bizottságtól való félelem birja a vagyonosabb polgárokat arra, hogy Oroszországnak bátat forditsanak.

A forradalmi párt végrehajtó pártja viszi most a kormányt és valóságos dicturai szerepet ölt most magára

Milaradoff, kiewi alkormányzó a forradalmi bizottság részéről kapott fenyegető levelek folytán kénytelen volt elbocsájtatását kérelmezni, Az előmutatott fenyegető levelek alapján **Milarodoff** meg is nyerte demissióját és egyuttal Podoliába kormányzónak kinevezni.

Ugyancsak a moszkvai Nikolaj-tanintézet igazgatója, **Kolokoloff** is állásától elmozdittatván, elfogatott. Kipuhatoltatott ugyanis, hogy **Kolokoloff** a forradalmi bizottság „meghagyása“ folytán annak több ezer rubelt az intézet pénztáraból bocsátott rendelkezésére. A „meghagyás“-nak azért sietett az igazgató eleget tenni, mert ellenkezőleg életét tette volna koczkára. Midőn elfogták, azt mondá az igazgató: „Végre még is jobb egyidőre alzáratni, mint a forradalmárok által agyon lövetni.“

Mult hó 30-án az orosz császári iroda III. osztályának főnöke, **Schmidt** valóságos államtanácsos ernyedetlen tevékenysége következtében, a czár által nyilvánosan megdicsértetett. Két nappal későbben **Schmidt**a végrehajtó bizottságtól kapott levelet, melyben ez tudtára adja, hogy a III. osztály főnökének buzgalmával nincsen megelégedve és felhivatik, hogy adja be demissióját, ha életben akar maradni!

Ily tények elegendőleg igazolják, hogy jelenleg Oroszországban nem a czár és nem annak kormánya, hanem a forradalmi párt végrhajtó bizottsága uralkodik.

Cherzonból f. hó 2-kán érkezett távirati jelentés szerint az ottani kerületi főnök **Dobrowolski** pristáv elfogta **Aleskiben Szaskát**-t a cherzon millió-tolvajt; de az elfogott tolvaj már ujra meg is szökött, — Dobrowolski ugyanez Szaskát a Dnieprywszbi pristáwnak, **Molovitskának** adta őrizet alá, mig Cherzonból zsandárokat requirál. De mily nagy volt Dobrowoolski meglepetése, midőn a zsandárokkal visszatérve a fogolynak csak hült helyét találta. **Molowitska** a tolvajt, ki nehány százezer rubelt adott, szabadon bocsájtá, és most ő maga lett elfogva!

Nemde ezek szép állapotok!?

Még egy adalék
1848. történelméhez.

Verhovay folytatja az „E—s“-ben Kossuthnál tett látogatásának leirását, legutóbbi közleményéből adjuk a következőket:

Kossuth reminiscentiának nem annyira folytatásaképp, mint odavetőleg mondá István főherczeg szökésének éjjeléről, hogy min mult ennek meghiusitása.

— Furcsa az az élet, mondá a többi között. A véletlen igen kis alakban, nagy erővel játszik bele néha a történelembe. — Egész akadályokat gördit, s egész változásokat idéz elő. — A kiszámitás, óvatosság ily közbejátszó véletlenekkel szemben nem használ semmit. Ilyen néha a történelem.

S ezzel elmondta milyen véletlen volt az, mely István főherczeg szökésének megakadályozását, midőn általa a lépések már megtörténtek, mégis megtörténni nem engedte. Igazi apró véletlen volt. Sem rosz akarat, sem gondatlanság nem játszottak bele, hanem csak Kossuth inasának az ő öntudatlan mulasztása.

Éjtél volt s Kossuth ép oda haza munkával foglalkozott, midőn értésére jutott, hogy a kik az est folyamán István főherczeg palotája táján jártak, oly féle mozgást, készülődést észleltek, mintha a palotában csomagolnának, s kiköltözésre készülnének.

Kossuthnak nagy gondja volt arra, hogy István főherczeg itt maradjon. Ismerte a főherczegnek jó indulattal párosult gyöngeségét, sokat remélt attól a további események folyamában, ha a nemzeti ügy élén marad és hazafias oldalról befolyásoltatván, magáévá teszi a küzdelmet és esetenkint nagyobb elhatározásra lesz birható.

Azonnal iróasztalához ült s Hajnik rendőrfőnököt levélben értesité, hogy tegyen meg minden rendőri intézkedést István főherczeg elillanásának meggátlására s ha a főherczeg szökési czéllal távoznék, tartóztassa le. A következményektől ne féljen, a felelősség őt magát fogja terhelni, mindenért jót áll, az országgyülés előtt majd ő fog számot adni a történtekért.

A levelet azzal zárta be, hogy az izenetet inasa utján, még az éjjel bevárja.

„Akkor én csak egyszerü képviselő voltam ugyan — szólt Kossuth, — de kötelességemnek ismertem ily komoly eshetőségnél megtenni a figyelmeztetést, és saját jótállásomat latba vetni, mert éreztem, mennyi függ a főherczeg ittmarasztalásától, az országgyülés hangulata meg olyan volt, hogy a felelősség különben sem vált volna nagy terhemre a beszámolás alkalmával.“

Inasának azzal az utasitással adá át a rendőrfőnökhöz szóló levet Kossuth, hogy nyomban kézbesitse, s ha azt kapja válaszul, hogy „**jól van, megteszi**“, jöjjön vissza, s ne költse fel őt 5 óráig reggel. Ha elenben kitérő vagy tagadó választ kap költse fel. Visszaérkezésekor rögtön.

Ez intézkedés megtétele után Kossuth ruhástól ledőlt a kanapéra, hogy az akkori lázas idő fáradalmai közt, ugy mindenestől inkább szunnyadozzék, mint aludjék, folyvást készen a fölkelésre.

Ugy gondolkozott, hogy Hajnik nem fog vonakodni a végrehajtással; de azon nem várt esetben, ha Hajniknak mégis scrupulusai támadnának István főherczeg letartóztatására nézve, el volt tőkélve, hogy rögtön értesiti közellakó képviselőtársait, s azokkal együtt lépéseket tesz, hogy István főherczeg ne hagyhassa el Budát.

Az inas elment. Be is kopogtatott Hajniknál. Ott találta az előszobában Hajniknak az inasát. Ennek elmondta, hogy levelet hoz, a melyet át kell adnia. Hajnik inasa ura iránti gyöngédségből mindjárt azzal kezdte a discursust, hogy talán nem is olyan sürgős az a levél, legalább nem olyan sürgős most éjfél után, hogy az elintézésre váró dolog öt órakor reggel is, a mikor ura felkél, ép oly jól el ne intéztessék.

Aztán elmondta, hogy szegény ura, a ki most annyit strapál, csak az imént jött haza; most feküdt le két órakor; bizony rá fér egy kis nyugalom. Csak menjen vissza, öt óráig ugy se igen veszik hasznát az elintézésnek, akkor meg biztosan el lesz végezve.

Kossuth inasán fogott a szép szó. Elgondolta, hogy voltaképp neki öt órakor kell felköltení urát, igaz, hogy kitérő felelet esetén hamarább is, de hát azt már a maguk eszével ugy látták, hogy Kossuth és Hajnik sokkal jobban vannak együtt, hogy sem Hajnik megtagadná, a minek rendőri elintézését Kossuth kéri.

Kossuthnak az inasa tehát, ugy a mint jött, szépen vissza is ment. Visszaérkeztekor pedig hagyta tovább aludni urát, mint a ki nagyon jól és mindkét részre kiméletesen végezte el dolgát.

Mikor Kossuth fölkelt, első kérdése volt:

— „A rendőrfőnök ur tehát azt izente, hogy „jól van, megteszi?“

— „Nem az kérem alásan, — felelt az inas — nem izent az semmit; hanem mostanra már bizonyosan el van intézve minden.“

El is volt, csakhogy István főherczeg háboritatlan távozása javára. Mikor Kossuth az ügynek a közbeeső forumok transactiója utján tőrtént bölcs elintézéséről nem kis meglepetésére értesült, akkora a budai főherczegi fészek már üres volt.

Igy végezték el a hült hely e históriáját a történelem számára az inasok.

BELFÖLD.

Dombhát fürdő, 1879. julius 3-án.

Tekintetes szerkesztő ur!

Ugy látszik, hogy minden jónak van irigye és ismeretlenül is akad rosz szólója a meg nem érdemeltnek is. Én ezt bátran irhatom Dombhát fürdőről, mert mikor ide készültem, nem egy'ől hallottam, hogy a szobák drágák s pedig 40 kr, 60 kr és egy forint szobaárak vannak. Mástól, hogy vendéglős nincs, pedig Menyhárd István dézsi vendéglős egy pár hete, hogy várva-várja a fürdővendégeket gazdag berendezésével, itteni ellátása minden eddigi vendéglőst fölülmul. Mások azt állitották, hogy a berendezés nem kielégitő; van itt 100 (száz) lakszoba kellőleg berendezve, családok külön konyhát is kaphatnak, egyes személyek ágynemüt is. Rendes orvosa van, ötféle hirlap jár, szerződtetett zenekara, rendes napi postaközlekedés, mérsékelt áron bérkocsi stb.

A „Kelet“ folyó évi 130. száma irta, hogy Radnán és vidékén sok kigyó van, sok embert ezekkel a mérges állatokkal ijesztenek el, felvilágositásul tudatom, hogy az a hir Mária-Radnára vonatkozik; mert ez különben is Ó-**Radna** s itt semmiféle sokaságu állat nincs!

Nem a tulajdonosnak akarok hizelegni e kedvező változások elősorolása által, nem is irói viszketegségből teszem; hanem egy szives szolgálatot kivántam tenni az érdekelt, tisztelt olvasó közönségnek tájékozásul!

Maguray.

Br. WENCKHEIM BÉLA.

† 1879. julius 7.

Br. Wenckheim Béla, ő Felsége személye körüli miniszter nincs többé: ezt a fájdalmas hirt tudatta tegnap (julius 7.) a táviró a magyar fővárosból. Br. Wenckheim halála nem sujt váratlan csapásként, mert hiszen már napok óta el lehetének készülve a szomoru végre s minden perczben várhattuk, hogy a halálangyal fagyos kezét örökre befogja az agg államférfi már hetek óta megtört fényü szemeit. Már hetek óta küzködött a hajlott koru agg a leggyötrőbb kinokkal s a tudomány férfiai már napokkal ezelőtt lemondtak a reményről, hogy kiszabaditsák a halál karjai közül. Mind hiában: a tudományon, a legfeláldozóbb ápoláson, a barátok, ismerősök és tisztelők nagy seregének aggódó közérdekeltségén, melylyel a végzetes kór lefolyását kisérték, végre is diadalmaskodott az enyészet szelleme.

Azonban a mennyire nem váratlan br. Wenckheim halála: annyira lesujtó a veszteség, melyet elhunytával közéletünk, kormány-köreink és pártunk, a szabadelvü párt szenved; s ha nem nevezhetjük is épen kipótolhatatlannak e veszteséget: kétségtelen, hogy azt sokáig és érzékenyen meg fogják sinyleni pártunk, kármány- és parliamentarius köreink.

Br. Wenckheim Béla egyike a régi gárda legkiválóbb alakjainak; abból a nemzedékből, mely a legutolsó három évtiz folyamában hazai közéletünkben irányadó szerepet játszott. Kiváló személyes kegyeltsége az uralkodó előtt, — kegyeltség, a melyhez hasonlóval magyar államférfi a legutóbbi időkben igen kevés dicsekedhetett; — személyes összeköttetései és ismeretsége egyfelől befolyásos udvari körökkel s másfelől közügyeink terén szereplő minden nevesebb egyéniséggel, tartozott légyen bármely párthoz; kifogástalan lovagiassága, szeretetreméltó személyes tulajdonai és modora szenytelen jellemtisztasága, melyet még a legelvakultabb pártdüh sem mert soha meggyanusitni sem; benső baráti viszonya legujabb történelmünk legkiválóbb alakjaival: mindezek együttvéve olyan befolyást és szerepet biztositottak Wenckheimnak politikai és társadalmi terén közéletünkben, a milyen befolyás és magas jelentőségü szerepet gyakorta sokkal nagyobb tehetségek is, mint br. Wenckheim Béla volt, alig-alig tudnak maguknak kivivni. S ami sikereit biztositotta az különösen abban rejlett, hogy br. Wenckheim bámulatos tapintattal birt az ellentétek kiegyenlitésében, az eltérő nézetek összeegyeztetésében; szóval a transactio embere volt. És e tekintetben valóban kitünő szolgálatokat tett mind az 1867-i kiegyezés létrehozása körül, mint a Deák-pártnak egyik leghivebb tagja, mind később mint az első cabinet tagja egyfelől a korona és udvar, másfelől a magyar kormányférfiak és parliamentaris körökközött. Ő volt az összekötő kapocs, igen sok országos érdekü kérdés lebonyolitásában az egyedül hatékony közvetitő. Igy történhetett aztán, hogy mig 1867 óta államférfiaink egymásután járták le magukat, ugy hogy a 12 év előtti első ministerium tagjai körül még csak az egy, gr. Andrássy van felszinen, rendithetetlenül a korona becsülésében és a nemzet szeretetében: addig br. Wenckheim Béla mindvégig megtartotta helyzetét, mint grata persona az udvar körében és dön-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tő befolyását kormány- és parliamenti köreinkben szenytelen jellemtisztasága, mely midőn a mindennemü széldelgés egyidőben mindenkit magával ragadott: őt a legtávolabb tartotta mindentől ami árnyat vethetett volna reá; valamint lebilincselő szeretetreméltó modora, tökéletes gentlemansége, im ezek biztositották számára a megingathatatlan előnyös helyzetet a korona és a képviselő-testület bizalmában.

A mi különben politikai szereplését illeti: az legkevésbbé sem volt zajos, hanem inkább zajtalanságában jótékony a magyar politikai közélet minden irányában. S igy nagyon természetes, hogy életében sem találunk magas hegycsucsokként kiemelkedő részleteket.

Br. Wenckheim született a Királyhágóntuli részekben egyik legrégibb, leggazdagabb és legtekintélyesebb aristocrata családból 1811. febr. 16-án. A családban hagyományos jó szokáshoz képest, kitünő nevelésben részesült. 1848-ban Békésmegye főispánja lőn, mint a hol a család terjedelmes birtokai is feküsznek. A szabadságharczra következett szomoru korszak elteltével 1861-ben ismét elfogadta a békésmegyei főispánságot; de csakhamar letette, nem akarván a centralizáló bécsi törekvések vak eszközeül felhasználtatni magát. 1867-ben, midőn az alkotmány helyreállitása s a közjogi kiegyezés megkötése mellett gr. Andrássy a II. magyar felelős kormányt, mint elnök, megalkotá: br. Wenckheim a belügyi tárczát fogadta el; de csakhamar átvette ő Felsége személye körüli miniszterséget gr. Festetich Györgytől s meg is tartotta azt az Andrássy-, Szlávy-, Bittó- és Lónyai-kabinet idejében folyvást; mig végre 1875-ben a Deákpárt és balközép fusiója után, — minek létrehozásában br. Wenckheimnak szintén kiváló érdeme van, — ő alakitotta meg, mint miniszterelnök, a jelenlegi szabadelvü pártból alakult első miniszteriumot; az elnökséget azonban már nehány hónap mulva átengedte Tisza Kálmánnak s ő, br. Wenckheim ismét Bécsbe ment föl az ő Felsége személye körüli miniszterium vezetésére.

Nyugodjék csöndesen a derék hazafi és par excellence gentleman fiur; porai fölött az utókor kegyelete s hálás visszaemlékezése fog virasztani!

Tanügy.

Kethely József tanfelügyelő beszéde

a magyarnyelvi póttanfolyam megnyitásánál.

Tisztelt Tanitó urak!

Testvéri szeretettel és honfias örömmel üdvözlöm önöket Tanitó-urakat, kik a végrehajtó hatalom egyik közegének, vallás és közoktatási m. kir. minister urnak első szavára, melylyel Önöknek köztudomására hozta az idei XVIII. törvényt, azaz a magyar nyelv tanitását monarchiánk összes tanintézeteiben, siettek összejőni és ezen törvényt, mely a nemzet összes akaratából és ő császári kir. apostoli Felségének kegyelmes hozzájárulásával hozatott és szentesittetett, hű loyalitással siettek fogadni.

Meg vagyok győződve, hogy ezt önök azon erős meggyőződésből tették, mert mint ez országrész különböző nemzetiségei egyediségeinek fontos tényezői, az egyetlen politicai nemzet culturalis előhaladásának előmozditására hivatottak, át voltak hatva a magyarnyelv tanitásának összes népiskoláinkban való szükséges ségéről, annyival inkább, mert csak igy felelhetnek meg az ez évi XVIII. törvényczikk végrehajtásának.

Önök e törvényt, nem mint a politicai nemzetnek hegemoniára való intentióját nézik, hanem inkább mint a nemzeti egység, a birodalom állami eszméje fenntartására czélzó törekvést, és midőn ennek megtanulására minister ur ő nagyméltósága önkéntesen önöknek alkalmat nyujt, hogy az testükké válhasson, annyival inkább, mert alkotmányunk értelmében egyik alaptörvény levén a jogegyenlőség is, ennek élvezetére való képesités is egy magyar nyelvü póttanfolyamtól várható. Hiszem, hogy önök, minister ur ő nagyméltóságának ezen önként nyujtott jótékonyságáért közelismerést szavazandanak meg.

Hogy tehát a magyarnyelv elsajátitására törekvő póttanfolyamnak czélja gyakorlatilag is elérhető legyen, szükségesnek tartottam önöket 6 tanár vezetése mellett 6 osztályba sorozni. Ezen osztályok vezetésével és fegyelmezésével s az összes intézetek vezetésével Paal Ferencz igazgató tanár urat biztam meg.

Midőn tehát ily kedvező alkalom adatott önöknek, hogy az gyakorlati eredményre vezető legyen, önök nemes törekvésére Isten segélyét és áldását őszintén kivánom.

Ezennel a magyarnyelvi póttanfolyamot megnyitottnak jelentem ki.

Az országos középtanodai tanáregylet, az idén Debreczenben gyült össze, tegnapelőtt igen érdekes gyülést tartott, melynek tárgyát az egységes középiskola fölötti vita képezte. Az előadó Kármán volt. A többség határozottan a latinnyelvü reáliskola mellett van. Délután a megállapitott programm szerint a tagok a főiskolai helyiségeket tekintették meg. Innen a nagy erdőbe kocsiztak, hol a fürdő-házi helyiségekben élvezetes órákat töltöttek. A száznál több vendég között a város polgárai közül is sokan voltak jelen. A pezsgő jókedv éjfélig tartotta együtt a jelen voltakat.

Tegnap reggel 8 órakor az egylet választmánya ülésezett Berecz Antal elnöklete alatt, mely alkalommal több folyó ügy intéztetett el. A közgyülés fél 10 órakor vette kezdetét. A gyülésen Géresi K. nagyérdekü fölolvasást tartott a debreczeni főiskola multjáról. Kiemeli, hogy a magyarországi protestáns tanügy történetének megirását wittenbergi iskolánál kell kezdeni, hol a magyar ifjak külön testületet képeztek. Érdekesen ismerteti a nagyon szigoru testületet, melynek tagjai magyar ruhát tartoztak viselni. A testület tagjait egyes főurak, községek küldötték ki és segélyezték. Ha valahol gyülés, összejövetel volt, gyüjtést rendeztek a wittenbergi coetus tagjai részére. Pénzen kivül néha egyes hasznos tárgyakat, butorokat is küldöttek a coetusnak Évenkint lakomát adtak a coetus tagjai tanáraiknak hálából. Közli az étlapot is, mely az ilyen lakomában szerepelt, rajnai bor játszta e lakomákon a főszerepet. Áttérve a debreczeni főiskola történetének előadására, constatálja, hogy ezen iskolának alapját legnagyobb részt Debreczen városának áldozatkészsége vetette meg és tartja fenn ma is. Első tanitványa az iskolának Podjebrad György volt, a mi nem feltünő, mert abban az időben sok cseh nemzetiségü ifju fordult meg a magyar iskolákban.

A nagy tetszéssel fogadott fölolvasás után az egylet tisztikara választatott meg. Az elnök arra Berecz lett, alelnök Hofer, tiszteletbeli tagok Révész B., Ipolyi A., Tanárky G. A vándorgyülést tegnap este a város által rendezett fényes lakoma zárta be.

Törvényszéki csarnok.

Cassagnac sajtópörét julius 3-án tárgyalta a párisi esküdtszék. A vád tárgyát a Paysnek május 10. 11. és 14-ék megjelent czikkei képezték, melyek a leghevesebb támadásokat tartalmazták a köztársaság ellen.

Dauphin szenator főügyész adta elő a vádbeszédet. Kijelenté, hogy őszinte hive a sajtószabadságnak, elismeri, hogy a sajtó még a kormányformát is megvitathatja. A köztársaság nem alapszik isteni jogon; hogy revideálható, az benne van az alkotmányban. Sőt a vita lehet szenvedélyes. De azt már még sem lehet megengedni, hogy a hirlapok a ministereket canaillenak, tolvajoknak, együgyüeknek, szamaraknak nevezzék.

A ki a köztársaságot szemérmetlen kormánynak, collerának nevezi, és azt mondja róla, hogy nyakig a sárban van, az kétségkivül büntényt követ el. Vádlottat egyizben már elitélték két havi fogságra, de akkor a május 16-iki kormány megkegyelmezett neki. Vádlott egyik czikkében igy szólt: „Óvatossággal nem lehet egy kormányt leverni. Én eszémért verekszem és a ki harczol, az álljon ki. Én a köztársaságot akarom buktatni, ez czélom, ez jövőm, ez büszkeségem.“ Lázitóbb nyilatkozatot képzelni sem lehet. A bonapartista sajtó egy herczeg végrendeletéről ir most oly hangon, mintha a köztársaság most nem is léteznék. Ezen üzelmeknek, az uralkodó rendszer ezen rendszeres ócsárlásának véget kell vetni.

Cassagnac többi közt ezeket mongá: Őszintén megvallom, fájdalom egy uralkodó elvesztése fölött, ki barátom is volt, elfeledteté velem e pört. De ha erőm elhagyott, jogaimat nem vesztettem el és én bizom Páris város képviselőiben. Nem elég, hogy választásomat megsemmisitették és erőszakkal kiüztek a kamarából, a türelmetlen többség müvét juryvel akarják tetőztetni? minden áron megakarna tőlem szabadulni. Cassagnac ezután felolvasott számos igen heves czikket más lapokból, melyeket nem fogtak perbe.

E czikkek egyikében azon katonák, kik a kommünt leverték, zsiványoknak, gonosz tevőknek neveztetnek. Egy másik czikk oly durva kifejezésekben szól a császárnéról és a császári herczegről, hogy az elnök kénytelen volt vádlottat arra figyelmeztetni, hogy a tárgyalás nem foly zárt ajtók mellett. „Bennünket — mondja ezután Cassagnac — bátran sértegethet akár ki, elnevez nyilvános leányok eltartóinak, iszákosoknak, korhelynek, bárgyuaknak.

Az egyik ezt irta: „Lulut nem lehetett a zuluknál eltemetni, mert az idegen föld nem volt elég nagy a füleihez.“ A másik a császárnőt elnevezte „a nyilvános házak vén Rigolbocheusé“-jének. „Határozzák el — igy végzi szónok beszédét, hogy egy becsületes ember börtönbe vándoroljon-e mikor annyi ember, a ki börtönbe való, szabadon jár.“ — Az eredmény ismeretes. Az esküdtszék felmentette Cassagnacot.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. jul. 7.

— A m. kir. igazságügyminiszter, Voith M. Gerő marosujvári kir. járásbirósági végrehajtót a hidalmási királyi járásbirósághoz helyezte át.

— A m. kir. belügyminiszter 29,361 szám alatt kelt rendelettel, Szilágymegyében kebelezett Nemes-keszi és Oláh-Keszi kis községeknek „Keszi“ név alatt leendő egyesitését megengedte.

— **Br. Kemény Gábor** földm.- iparés kereskedelmi miniszter urat szombaton elutazása alkalmával a megye, város, iparkamara, távirdaigazgatóság s más hatóságok főnökei és küldöttei tekintélyes számban kisérték ki a pályaudvarhoz s minekutána a miniszter szivélyesen bucsut vett a tisztelgőktől, a megjelentekünk éljenzéssel váltak meg ő exciájától. A miniszter ur elnöklete alatt tartott értekezletre — mint illetékes helyről vett értesülés alapján irhatjuk — nem voltak az összes erdélyrészi főispánok hivatalosak, hanem csak azon megyék főispánjai, mely megyéknek a területén a tiszta erdélyi marhafaj előfordul s tenyésztésének előmozditása kiváló gazdasági fontossággal és érdekkel bir; ezek a meghivott főispánok mind megjelentek s részt vettek az értekezleten.

— **Menyegző.** Hajós János miniszteri tanácsos szép leányával: Rózával ma (kedden) tartja esküvőjét Csongvai Lajos maros-vásárhelyi kir. alügyész; e menyegző alkalmából Deák Farkas miniszteri titkár is városunkban időzik.

— **Hymen.** Nagy-Szebenben f. hó 5-én szombaton délután folyt le dr Homoky Ferencz közkedveltségü fiatal járásorvos esküvője Tüzkövy Ilona kisasszonynyal, Tüzkövy István pénzügyi tanácsos és ez idő szerint a nagy-szebeni kir. pénzügyigazgatóság vezetőjének, leányával. A kocsik hosszu sora, elől Román Miron gör. keleti érsek diszfogatával, melyben a menyasszony egyik vőfélylyel ült, 6 s fél órakor érkezett a templom főbejáratához. A szép nagy katholikus egyház a zsufolásig telve volt diszes közönséggel. Az esketést György István apát kanonok végezte, mely alkalommal szép beszédet mondott és végül az uj párra Isten áldását kérte.

— **Esküvő.** E hó 5-én volt esküvője Jakab Ödön fiatal költőnek és páncsovai tanárnak Szénási Róza kisasszonynyal, Maros-Tordamegyében, Mező-Madarason. Az esketést Tavaszy József kisgörgényi lelkész végezte. A magyaros lakomán Mentovich Ferencz veterán irónk, mint násznagy, költői képekben gazdag beszéddel kezdte meg a pohárköszöntések sorát. Horváth Gáspár tanár szokott ügyességgel csilogtatta humorát. Majd Szász Béla egyetemi tanár fenkölt, magas röptü beszédében mondotta el jó kivánságait. Beszéltek még Szentkirályi Sándor és Tavarsy József ref. lelkészek. Kegyeletből, a nagy távolság miatt meg nem jelent, Szász Károly koszorus költőnk számára teriték tétetett az asztal kitünő helyén. Az ötven-hatvan főre menő vendégsereg késő este oszlott szét.

— **Tettei Nándor** könyvkereskedése küldte be hozzánk a következő értesitést: Sebestyén Gyula világtörténete megszünvén, elhatároztuk e mű vevőinek az eddig megjelent P. Szatmáry Károly féleemberi müvelődés történetéből ugyanannyi füzetet cserébe megküldeni minden felülszámitás nélkül. Tisztelettel kérjük tehát a Sebestyén-féle mű vevőit, kik a cserét óhajtják, (mely rájuk nézve semmi költséggel nem jár) az öt füzetet nekünk megküldeni s ezek fejében részünkről kézbesittetjük a Szathmáry-féle mű ugyancsak öt füzetét. Tekintve a P. Szathmáry-féle mű rövid terjedelmét (25 füzet) a folytatás megszerzésének ára sem tetemes. Tettey Nándor könyvkereskedése Budapesten.

— **Mikes Kelemen** hiteles arczképét közli a „V. U.“ tegnapi számában Szilágyi István. A nagy érdekü kép eredetije Teleky Sándor gróf ezredes még élő anyja, Teleki Jánosné született Mikes Erzsébet birtokában van s mint családi ereklyét nagy tiszteletben tartja. A kép mintegy 1710-ben való s egykoru felirata igy hangzik: „Gróf Mikes Kelemen, Rákoczi Ferencz Fejedelemnek Kamarása. A grófi czimet a festő (kinek nevét nem lehet tudni, tévedésből adta az irónak, ki a Mikes grófokkal közel rokonságban állott. Mikes szép nyilt arczu ifju, kis perge bajusszal, szakál nélkül, vállára leomló hajakkal diszruhában, kedves mosolygó arczu. Van a „Vasárnapi Ujság“-ban ezenkivül Mikesnek egy sajátkezü, szenttárgyu rajza is, valószinüleg ugyanezen korból s hátán sajátkezü dedicatiójával. — A rendkivül érdekes s nagy fontosságu leletre Teleky Sándor gróf figyelmeztette a máramaros-szigetiai főiskola nagy tudományu igazgatóját, ki tudvalevőleg Mikesnek kiváló tanulmányozója (a „mulatságos napok“ kutforrását is ő fedezte fel) s a kép sokszorositásáról Lővey Klára ismert irónő gondoskodott. Valószinü, hogy ezen Toldy által már régóta hasztalan kutatott kép fogja ékiteni Mikes Kelemen kéziratainak azon kiadását is, melyet a Kisfaludy társaság megbizásából Szilágyi rendez sajtó alá.

— **Elveszett négy millió.** Az adóbátralékokat liquidáló főv. bizottság működése a régi adóbátralékok tisztázása körül már igen előre haladt. — Az 1851-től, tehát 28 év alatt felszaporodott hat milliónyi állami adóbátralékból a már rendbebozott két millión kivül ujabban ismét több mint két millió forintnak törlését teljesitette. — Ehez járul még a községi pótadó és közmunkaváltsági hátralék is. Az év végéig négy millió követelés törlése várható, a mi az adószámbevételi hivatal kezelésére rendkivüli könnyebbülést fog hozni.

— **Elzüllött élet.** Egy szerencsétlen teremtés mult ki az árnyékvilágból Gácson nehány héttel ezelőtt. A förendiház nem ismerte őt bár gróf volt, s nem tudott róla a nemzeti kaszino: annál többet tudtak a főváros minden rendü és rangu lebujai, Gróf Forgách János volt ez, gr. Forgács Antal, ismeretes fiur fia, csinos alak, jó miveltségü ész és áldott czimbora (ifju korában.) Férfikorát a már alacsony korcsmák és pálinkás házakban örök mámor karjai között tölté. Egyik nap ur volt; mint deli gavallér sétálgatott végig a váczi utczán, a másik nap rongyos diurnistához hasonlitott, ki fél év óta kereset nélkül áll. Százakat küldött az apja? — elverte, elköltötte, de nyomban, mert multját sirató lelkiismerete az öntudatlan állapotot diktálta neki legjobb gyanánt Csinos ifju volt, elvett egy igen gazdag, de idős asszonyt, a kivel az élet sehogysem tetszett neki, s máshol keresve élvet, syrének karjai közt örült összegeket költött el. Gr. Fr. — koldus lett. A télen irták a lapok, hogy egy F.-ot vittek be a Rókusz kórházba, kit az ital döntött a betegágyba. Onnan fellábbadva szerencsésen kijött, de nem sokáig huzta az élet szekerét, mert alig 5 hóra rá meghalt. Ha ifjak közé került, mindig azt tanácsolta: ne házasodjatok szivetek ellen.

— **Tűzvész Deésen.** Julius 4-ikén hajnalban Vojth Gergely deési szeszgyárában tűz támadt, minek folytán a szeszgyár és a hozzá tartozó gőzmalom teljesen leégett. A kárt 20—25 ezer forintra teszik. A tűz belül támadt állitólag vigyázatlanságból. — Egy bennlakó munkás égő gyertyával járt a szesz körül, s ebből keletkezett a szerencsétlenség. A pinczében levő szesz-készlet megmaradt, mert az érintkezés elzáratott. A derék tulajdonos e káros esemény óta betegen fekszik.

— **Sarolta császárné** egy idő óta tudvalevőleg a bouchout-i kastélyban lakik, hol a belga királyi család mindenkép felviditani törekszik a szerencsétlen asszonyt. Mult vasárnap a belga királyné nagy meglepetésben részesité őt. A kastélyban ugyanis az ujonnan felállitott oltárt szentelték be. A királyné maga vezette be a mondott napon sógornőjét a kápolnába, mely különös fénnyel volt diszitve. A császárné elcsodálkozott, de mint rendesen, nem szólt semmit. Egyszerre megzendült a templomi ének, a kápolna ajtai felnyiltak s a vidék papsága egyházi diszben vonult be, hogy az oltárt beszentelje. A helységben bucsu volt e napon s a császárné kivánatára a körmenet a kastélyon keresztül vonult át. A császárné elhagyta imazsámolyát s mélyen meghatva, zokogva térdelt le a kőpadozatra. Az áldás után a körmenet tovább indult. A királyné sógornőjével együtt később az erkélyről nézte a körmenetet. Mielőtt lakosztályába visszatért, könnyezve megölelte a királynét, igy fejezvén ki iránta köszönetét.

— **Kossuth** mint egyházi felügyelő. Az ágostai hitv. evangelicus egyháznak, Zsedényi Ede helyébe uj egyetemes felügyelőt kellett választani. Az egyes egyházközségek szavazatainak számbavételére bizottság küldetett ki, mely város határidőt tüzött ki a szavazatok beküldésére. A határidő elteltéig 552 szavazat küldetett be a négy kerületből. Tegnapra volt kitüzve a szavazatok összeszámlálása s midőn a bizottság összeült, az elnök bejelenté, hogy a határidő eltelte után 28 nappal egy nógrádmegyei községből még egy szavazat érkezett, mely azonban, minthogy elkésve jött, tekintetbe nem vehető. — Többen azonban még is legalább fel akarták bontani a levelet, megtudni belőle a késedelem okát, s hogy az illető község szavazatát kire adja. A levél aztán csakugyan meg is magyarázta a késedelem okát. Az illető község világi felügyelője 1844 óta Kossuth Lajos, akkor egyhangulag megválasztották, az e választás az óta folytonosan érvényben volt, s Kossuth — neki az egyházi jegyzőkönyvek mindig beküldetvén — mindenkor gyakorolta a felügyeletet az egyház fölött, jó tanácsal s barátságos utba igazitással ellátta azt. — Az egyes hitközségek szavazatai tudvalevőleg csak ugy érvényesek, ha azok az illető világi felügyelő aláirásával is el vannak látva. Minthogy pedig Kossuth Baracconában lakik s a szavazó levelet először ki kellett hozzá küldeni aláirás végett, — igy a 28 napi késedelem hibul nem róható fel, A nógrádmegyei egyház szavazatát a bizottság tekintetbe is vette s igy az egyetemes felügyelőre összesen 553 érvényes szavazat számittatott. Ebből b. Radvánszky Antal, eddigi bányakerületi felügyelő 448 szavazatot kapott s igy Zsedényi helyébe ő választatott meg egyetemes felügyelővé.

— **A keleti vasut regénye.** Nem volt a keleti vasutnál egyén, ki az örökös vigságban versenyre kelhetett volna egyik fiatal mozdonyvezetővel. Nem hiába volt bécsi gyerek s ha már nem fix rozhatta a Ring szépeit s ha a praterben nyitott kintóból nem szórhatta a csókokat, dusan kárpótolta magát a királyhágóninneniekkel s csábitó mosolyát az eperfák és csalitok közül kifehérlő gunyhók fátai ép ugy ismerték, mint az állomások féltékeny őrei. A feketetói festői völgyében napjában kétszer zakatolt végig mozdonyával a szerelmes fiu s nem is sejtette, hogy ott érte a kis vadászlak tündére már rég hiába eped. A szegény leányka, két hosszu éven át repeső szivvel várta őt, kit átkozott szekerével sehol utol nem érhetett. Reménytelen szerelem tantalusi kinja sok férfi szikla keblét is bezuzta már, hát a tiedet halvány szép gyermek! Közelebbről a vig mozdonyvezető gőzerővel haladt előre s éber figyelemmel akart behatolni a már csak pár méternyi távolban tátongó alagutba. Egyszerre lázas erővel kap a géphez, a mozdony előtt egy fehér test feküdt, csak nehány pillanat s a gyönge akadály szétmetszetik, de az ügyes kéz által vezetett kontragőz ereje győzött s a megzabolázott mozdony seprüje kiméletes lassusággal tolta a tunel szájáig a szerencsétlen vadászleányt. Ő a halált kereste s helyette kedvese karjai közé utott.

— **Erdekes udvari hir** Előre kell bocsátanunk, hogy Japánban történt, mert csak is ott történhetik meg, hogy a hirlapok, a hivatalos organumokat sem véve ki, a következő udvari hirrel kedveskednek olvasóiknak: „Mutz-hito mikádó (császár) ő felségére törvénytelen apai örökök várnak, még pedig Szavorabi Szendsi és Hamanaszu Sodji hölgyek részéről.“ Már ennél liberalisabb eljárást képzelni sem lehet.

— **Egy kétségbeesett amerikai** elhatározta magát a felakasztásra és e végtől egy éjjel felmászott a soutweddi zsidó templom tornyának a koronájára és annak egyik ágára illesztve a kötelet, a másik végén levő hurokba tette nyakát és — krakk, vége lett. Bezzeg nagyot néztek másnap a zsidók, s még kerekebbre nyilt szemök, mikor nem ajánlkozott senki levenni a kedélyesen csüngő atyafit. Először állványt akartak csinálni és ugy levenni. Már-már beleegyeztek a zsidók, mikor egy gentleman azt az ajánlatot tette, hogy ő keresztül lövi a kötelet. Ez megtörténvén, a korona megszabadult a csöngő tehertől. — Igy irja egy amerikai ujság.

— **Heves vérü nők** azok az olasz nők. Nápolyban egy 17 éves leány: Angiola Lamberti, szerelemféltésből leszurta fiatal leány barátnőjét, ki rögtön meghalt.

— **A megölt trónkövetelő végrendelete.** Párisi lapok most közlik Napoleon herczeg végrendeletének azon részét is, mely az egyes személyeknek tett hagyományokat tartalmazza. A végrendelet e része igy szól: Általános örökösömmé teszem szeretett anyámat Eugénia császárnét, megbizván őt a következő hagyományok átadásával: 200 000 frankot hagyok unokabátyámnak Murat J. N.-nek; 100,000 francot Pietrinek jó szolgálatai elismeréseül: 100,000 francot Corvisart bárónak hódolatát meghálálandó; 100,000 francot Larminat kisasszonynak, ki anyámhoz mindig ragaszkodónak mutatkozott: 100,000 frankot Filon urnak volt tanitómnak; 100,000 frankot Conneaunak, 100 000 francot Espinasenek, 100,000 frankot Bizotnak, e három mindenkor jó barátom volt. Óhajtom, hogy anyám 10,000 franknyi életjáradékot biztositson Bonaparte L. L. herczegnek, 5000 frank életjáradék adandó Báchonnak egykori lovászmesterének, 2500 frc, külön-külön Thierry és Uhlmann uraknak. Óhajtom, hogy volt szolgáim illetményeiktől ne fosztassanak meg. Bonaparte N. Károly herczegnek, Bassano herczegnek és Rouher urnak egy-egy emléket hagyok, melyet a végrendelet végrehajtói válasszanak ki. Simmons tábornok, Strode és Goddardnak szintén emlékeket hagyok, melyeket a végrendelet végrehajtói válasszanak ki értékesebb tárgyaim közül. Pietrinek és Corvisartnak gyémántos melltüimet hagyom. Larminat kisasszonynak azt a medaillont, melyben atyám és anyám arczképei vannak. Lebreton asszonynak zománczos órámat hagyom. Conneaunak, Bizotnak, Muratnak, Fleurynek, Bourgoinknek, Corvisart S.-nek fegyvereimet és egyenruháimat, kivéve a mit utoljára hordok, mely anyámé legyen. D'Entragies-nek hagyom azt az igaz gyöngyös kerek mellitűt, melyet a császárnétól kaptam. Kérem anyámat, hogy azon személyek közt, kik hozzám ragaszkodást tanusitottak, ossza fel kevésbbé értékes ékszereimet és egyéb tárgyaimat, melyek emlékül szolgálhatnak. — A grófnőnek (nagyanyjának, igaz gyöngyös mellitűnet, s Huescar hg. nagybátyámnak spanyol kardomat. Aláirva Napoleon.

— **Kártyásoknak.** Hogy a szerencsétlen játszókat ne kelljen, mint eddig, minduntalan utiköltséggel segélyezni, a monacoi fürdőigazgatóság elhatározta, hogy ezentul minden játszónak, ki a játszó termekbe akar jutni, 500 francot kell deponalni.

— **Hang mérleg** a neve Hughes legujabb csodás találmányának, mely a fémek minden chemiai elemzését nélkülözhetővé teszi. Csupán a hangváltozással elárulja Hughes e kés ülike mennyi valamely fémkeverékben vagyis ötvözetben eme vagy ama alkotó rész. A londoni pénzverő intézetben tettek már vele kisérleteket s a készülék pontosan kimutatta mennyi valamely arányban az ezredrésznyi ezüst. A villámos mérleg egy fokokra osztott skálán megmutatja az ötvözet tartalmát, még pedig oly pontossággal, mely minden chemiai módszert fölülmul.

A „KELET“ magán távirata.

Feladatott **Budapesten** jul. 8 1 ó. 30 p. éjjel.
Érkezett Kolozsvárra jul. 8. 1 ó. 40 p. éjjel.

Br. Wenckheimot szerdán temetik, innen Körös-Ladányba viszik, utódjául emlegetik Szlávyt, Péchy Manót.

— —

Cairóli megbizatott kabinet alakitásával.

— —

Az osztrák miniszterium lemondani készül.

— —

Murad ex-szultán hirszerint szökni készül.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Bókor Károly.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Elköltözködés végett egy

fodrász terem

olcsó feltételek mellett eladó.

Bővebben értekezhetni személyesen, vagy levélileg Reinhardt Vilmosnál Kolozsvárt a főtéren. (239) (2—3)

---

(236) (1—3)

Széchényi zuhanyos hideg fürdő

(külmonostorutcza 17 szám)

hideg kutvíz zuhanyával

általánosan kedvelt **nyári fürdőt**, ugy **nők** valamint **urak** a nap minden időszakában élvezhetik.

A fürdő **jobbszárnya nők, balszárnya urak** részére van fönntartva.

1874-diki „MEDOC" VÖRÖS BOR

mától kezdve hallatlan olcsó áron

kapható

1874-diki

„MEDOC" VÖRÖS BOR

nagyobb és kissebb palaczkokban

az Erdélyi pincze-egylet borcsarnokában,

Somlyai László
Csiky Imre
Gergely Ferencz

urak piacztéri kereskedéseikben,

(229) ugyszinte (6—6)

„Uj világ" vendéglő és kert helyiségében,
„Stadler kertben,"
Bogyó vasuti vendéglőjében.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ-FORRÁS

Elismert mint leghatásosabb valamennyi keserűviz között.

Dr. Leube W. **a belgyógyászat tanára, Erlangenben.** „Nem okoz kelletlen mellékhatást, ha nagyobb adagban vétetik. Sőt még oly esetekben is, hol a bélnyákhártya izgatott, e víz fájdalom nélküli székletét okozott."

Dr. Korányi Frigyes, **tanár és kir. tanácsos Budapesten.** „Különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserü, nem kellemetlen ízü és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést."

Dr. Gebhardt Lajos, **tanár és a Szt.-Rókus köz-kórház igazgatója, Budapesten.** „Könnyen vétethetik és a többi budai vizekhez aránylag kevesebb mennyiségben és rövidebb idő alatt hoz kedvező eredményt létre."

Dr. Kiss Sándor, **a Szt. János köz-kórház igazgatója Budapesten.** „Valamennyi budai keserűviz között kellemes íze és jeles hatása által tünik ki: gyomor- és bélhurutnál, megrögzött székrekedésnél, alhasi vérpangásnál, valamint vértolulásoknál, aranyérnél, étvágytalanságnál stb."

Dr. Bamberger Henrik, **tanár és udvari tanácsos Bécsben.** „Még hosszabb használatnál sincs semmiféle káros hatása."

Dr. Meynert Th. **az elmegyógytan tanára, kormánytanácsos Bécsben.** „A mérsékelt adagok és azok kiméletes hatása által e kóroda egybevágó heveny kórszeteinél gyakran fontos kikjavulatnak lelelnek meg."

Ezen viz kapható Csiky Imrénél Kolozsvártt; minden gyógyszertár és fűszerárukereskedésben és a forrásigazgatóságnál Budapesten. (177) (5—6)

Perlmoosi Portland Cement 100 kiló 7 frt.

Kufsteini hydraulikus mész 100 kiló 4 frt.

egész hordó vételnél készfizetés mellett.

DIETRICH SÁMUEL

vas- és fűszer üzletében

Kolozsvártt.

(136) (37—*)

Braunschweig herczegi országos kisorsolás,

(241) melyet az állam engedélyezett és biztosit. (1—3)

All **90,000 eredeti sorsjegyből 46 000 nyereménynyel:**

1	főnyeremény esetl.		450,000	1	főnyeremény	à	12,000
1	„	à	300,000	22	„	„	10,000
1	„	„	150,000	2	„	„	8,000
1	„	„	100,000	4	„	„	6,000
1	„	„	75,000	61	„	„	5,000
2	„	„	50,000	6	„	„	4,000
1	„	„	40,000	107	„	„	3,000
6	„	„	30 000	263	„	„	2,000
1	„	„	25,000	6	„	„	1,200
2	„	„	20,000	527	„	„	1,000
12	„	„	15,000	848	„	„	800

birodalmi márka sat.

Az első húzás lesz **1879. julius 17-kén és 18-kán,**

a melyre eredeti sorsjegyeket, és pedig

egészeket	feleket	negyedeket	nyolczadokat
9 frt 40 kr.	4 frt 70 kr.	2 frt 35 kr.	1 frt 18 kr.

az összeg beküldése, vagy postai utalványozása mellett megküldök.

Minden játszó **ingyen** kapja meg a nyeremény-lejstromot.

Basilius Vilm.,

a braunschweigi orsz. kisorsolás főtárnoka

Braunschweigban.

Megjelent és **Kolozsvárt**

Stein János

könyv- és zeneműkereskedésében kapható:

KIS NEMZETI MUZEUM

egy-egy kötett füzve 50 kr.

1. A MAGYAR DALNOK.
2—3. KISFALUDY KÁROLY válogatott munkái. Két kötet.
4. REGEGYÖNGYÖK. Jósika Miklós legszebb beszélyeiből.
5. ROBINSON Crusoe élete és kalandjai.
6. TÜNDÉRMESÉK. A legkedveltebb gyüjteményekből összeállitva.
7. BOLDOGHÁZA. Buzditó és oktató történet.
8. MAGYAR NÉPDALOK.
9. MAGYAR HŐSKÖLTEMÉNYEK.
10. ABAFI. Regény. Irta Jósika Miklós.
11—12. MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE a legrégibb időktől korunkig. Két kötet.
13. KISFALUDY SÁNDOR válogatott munkái.
14. TÖRTÉNETI ADOMÁK és JELLEMRAJZOK.
15—16. JÓKAI MÓR válogatott munkái. Két kötet.
17—18 A SZABADSÁG HŐSEI és VÉRTANUI. Irta Kuliffay Ede. Két kötet.
19. KÖLCSEY FERENCZ válogatott munkái.
20. TRÉFÁS VERSEK.
21. CSOKONAI Vitéz Mihály válogatott versei.
22. FRANKLIN ÉLETE. Irta Mignet.
23—24. MANTHEWS. Hogyan boldogulunk? Két kötet.
25—26. FÁY ANDRÁS meséi és aphorismái. Két kötet.
27—29. BOROS MIHÁLY válogatott kisebb munkái. 3 kötet.
30—31. VÉRTESSI ARNOLD beszélyei. Két kötet.
32. Az ŐS-ROMAI IDŐKBŐL. Korrajzok. Simons Tivadar után Bús Vitéz.
33—34. KANE a SARKUTAZÓ. A második Grinnel expeditio sarkutazása. Két kötet.
35—36. KNIGGE ADOLF b. Érintkezés az emberekkel. Ford. Nagy István. Két kötet.
37. ERDÉLY TÖRTÉNETE. Az ős-időktől korunkig. Egybeállitá Kuliffay Ede.
38. VERNE GYULA. Hires utazók és hires utazások története. Ford. Vértesi Arnold.
39—41. PESTALOZZI HENRIK. Lénárd és Gertrud. Forditotta Zsengeri Mór. 3 kötet.
42—43. LEGOUVÉ ERNEST. Atya és fiu a tizenkilenczedik században. 2 kötet.
44. BÁNFI JÁNOS. A Szántó család története.

Jókai Mór munkái.

Népszerü kiadás.— Egy-egy füzet 40 kr.

1. A VARCHONITÁK.
2. FORTUNATUS IMRE.— Shirin.
3. KALÓZ-KIRÁLY.
4. SONKOLY GERGELY.— A drága kövek.— Marce Záre.
5—9. TÖRÖKVILÁG MAGYARORSZÁGON. 5 füzet.
10. A BŰNTÁRS.— Nepean sziget.
11—12. A KETSZARVU EMBER.— Az egyiptusi rózsa. 2 füzet.
13. KORONÁT SZERELEMÉRT.— A HARGITA.— A KALMÁR és CSALÁDJA.
14. PETKI FARKAS LEÁNYAI.— HÁROMSZÉKI LEÁNYOK.— A KÉT SZÁSZ.
15. REGÉK.
16. CARINUS.— A NAGY-ENYEDI KÉT FÜZFA.
17. A SERFŐZŐ.— A NYOMORÉK NAPLÓJA.— FEKETE VILÁG.
18—20. ERDÉLY ARANYKORA. 3 füzet.
21—23. CSATAKÉPEK 1848—1849-ből. 3 füzet.
24. BUJDOSÓ NAPLÓJA.— KURBÁN BÉG.— MEGÖLT ORSZÁG.
25—26. A FEHÉR RÓZSA.— HUMORISZTIKUS PAPIRSZELETEK. 2 füzet.
27. MAGYARHON SZÉPSÉGEI.
28—29. SZOMORU NAPOK. 2 füzet.
30—31. A JANICSÁROK VÉGNAPJAI. 2 füzet.
32—37. KARPÁTHY ZOLTÁN. 6 füzet.
38—43. EGY MAGYAR NÁBOB. 6 füzet.
44—47. UJ FÖLDESUR. 4 füzet.
48—53. SZEGÉNY GAZDAGOK. 6 füzet.
54—55. A MAGYAR ELŐIDŐBŐL. 2 füzet.
56—59. HÉTKÖZNAPOK. 4 füzet.
60—63. A RÉGI JÓ TÁBLABIRÁK. 4 füzet.
64—65. DÉLVIRÁGOK. 2 füzet.
66—67. MILYENEK A NŐK? 2 füzet.
68—71. VÉRESKÖNYV. 4 füzet.
72—73. A MAGYAR NÉP ÉLCZE SZÉP HEGEDŰSZÓBAN. 2 füzet.
74—76. ÁRNYKÉPEK. 3 füzet.
77—82. A KŐSZIVÜ EMBER fiai. 6 füzet.
83. MILYENEK A FÉRFIAK?
84—89. POLITIKAI DIVATOK. 6 füzet.
90—93. MIRE MEGVÉNÜLÜNK. 4 füzet.

Kolozsvárt **Stein János** könyv- és zeneműkereskedése.

Megjelent és Kolozsvárt **csakis**

Stein János

zeneműkereskedésében kapható:

A KIS HERCZEG. Operette Lecocq-tól. Teljes zongorakivonat. Ára 4 frt 80 kr.

A KIS HERCZEG. Operette Lecocq-tól. Teljes zongora-kivonat franczia és német szöveggel. Ára 7 frt 20 kr.

A KIS HERCZEG. Potpourri zongorára Rummeltől. Két füzet. Egy-egy füzet ára 1 frt 20 kr.

A KIS HERCZEG. Ábránd zongorára Rummeltől, ára 1 frt 20 kr.

A KIS HERCZEG. Ábránd zongorára Hess-től, ára 1 frt 20 kr.

A KIS HERCZEG. Ábránd zongorára Moniot-tól, ára 1 frt.

A KIS HERCZEG. Franczia-négyes zongorára Arban-tól, ára 1 frt.

A KIS HERCZEG. Keringő zongorára Métra-tól, ára 1 frt 20 kr.

A KIS HERCZEG. Polka zongorára Roques-tól, ára 1 frt.

A KIS HERCZEG. Polka — Mazurka zongorára Hubans-tól. Ára 1 frt.

NINICHE. Potpourri Cramertől. Zogorára, ára 90 kr.

NINICHE. Keringő. Szerzé Hubans. Zongorára, ára 90 kr.

NINICHE. Polka Fahrbachtól. Zongorára, ára 50 kr.

NINICHE. Polka Kraltól. Zongorára ára 60 krajczár.

A legujabb zeneművek azonnal kaphatók **Kolozsvárt**

Stein János

zeneműkereskedésében

Zeneű-jegyzékek **ingyen** és **bérmentve** küldetnek!

Első és legnagyobb bécsi cs. k. udvari fehérnemü gyár-raktár,

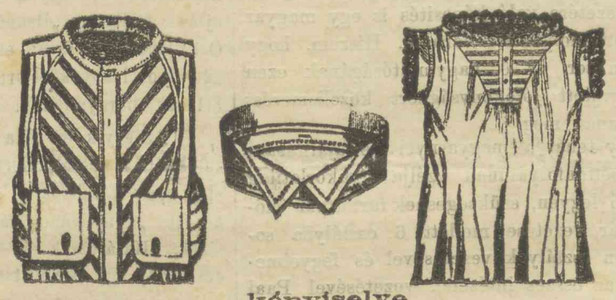

képviselve

Teutsch J. B. által Segesvártt,

árul nagyban és kicsinyben a **legjutányosabb gyári árakban.**

Vászon férfi-ingeket. „Oxfort-ferfi-ingeket."
Chiffon vagy angol Shirting-ingeket, fehér vagy tarka szinben, külön gallérral és anélkül.
Férfi-gallérokat, kézelőket, gatyákat.
Női fehérnemüeket (ezeknél) feladandó, hogy a hölgy szikár, közepe vagy erős termetü)
Vászon női-ingeket, (31) (7—*)
Női-ingeket Chiffonból, igen ajánlhatók, elegáns kiállitásban,
Női-gatyákat, finomak, himezve és snjtásozva.
Női-pongyola-öltőket, vagy háló-rékliket,
Női-öltöző-köpenyeket,
Női-gallérokat, előket és kézelőket,
Női-szoknyákat, vállakat, zsebkendőket valódi lenvászonból, franczia battistból, battist clair, gyapot, vagy utánzott battistból és csecsemő fehérnemüket.
Teljes kiházasitások a legegyszerübbtől a legfinomabb fajtáig, minta, mérték és megrendelés szerint legrövidebb idő alatt.
Levélbeli megrendelések jótállás mellett pontosan teljesittetnek s az ár vagy készpénzül, vagy a megrendelés átvételekor utánvét által fizethető.
Férfi-fehérnemüek levélbeli megrendelésénél feladandó a nyak-vastagsága centimeterben, t. i. a gomblyuktól a gombig.

TEUTSCH J. B., Segesvártt.

Nyomatott Stein János m. t. egyetemi nyomdájában az ev. ref. tanoda intézete Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.